

**KAS MES ESAME,
iš kur atėjome,
ką mes veikiame?**

Virginija Bukelskienė

2024-12-10

SOROPTIMIST INTERNATIONAL (SI)

Tarptautinė soroptimisčių organizacija

- ***Tarptautinė Soroptimisčių organizacija*** yra pasaulinis savanoriškas judėjimas, turintis šiek tiek mažiau nei 65 000 klubo narių iš 118 šalių.
- Veiklos sritis - žmogaus teisių ir lyčių lygybės propagavimas.
- **Veikia septyniuose Jungtinių tautų ortganizacijos (JTO) institucijose**, kuriuose SI atstovai užtikrina, kad moterų ir mergaičių balsai būtų išgirsti.
- Organizacijos nariai dirba ir savo gyvenamose vietose, padeda moterims ir mergaitėms išnaudoti savo individualų ir kolektyvinį potencialą, įgyvendinti siekius ir turėti vienodą balsą bendruomenėse visame pasaulyje.
- **Organizaciją sudaro penkios federacijos:**
  - ✓ Afrikos tarptautinė soroptimisčių federacija,
  - ✓ Amerikos tarptautinė soroptimisčių organizacija,
  - ✓ Europos tarptautinė soroptimisčių organizacija,
  - ✓ Didžiosios Britanijos ir Airijos tarptautinė soroptimisčių organizacija,
  - ✓ Pietryčių Azijos Ramiojo vandenyno regiono tarptautinė soroptimisčių organizacija.

VIZIJA

Moterys ir merginos išnaudos savo individualų ir kolektyvinį potencialą, įgyvendins siekius ir turės vienodą balsą kuriant stiprias, taikias bendruomenes visame pasaulyje.

MISIJA

Soroptimistės keičia moterų ir mergaičių gyvenimą ir statusą visuomenėje, ugdydamos ir suteikdamos joms galių, sudarydamos salygas joms veikti.

PRINCIPAI

Soroptimizmo principai yra siekti:

- Moterų statuso gerinimo
- Aukštų etikos standartų
- Žmogaus teisių visiems
- Lygybės, vystymosi ir taikos
- Tarptautinio supratimo, geros valios ir taikos.

Violet Richardson-Ward

„Tęskime darbą kartu ir su kitais, siekdami geresnės moterystės, geresnio vyriškumo ir geresnio pilietiškumo“.

- **XX a. pradžioje** JAV žmonės, siekdami nepriklausomybės, dalyvavo bendruomenės kūrimo ir valdymo procese, būrėsi į klubus ir sąjungas. Veiklą pradėjo veiklių vyrų klubas „Rotary“. Vienas iš tokių veiklių vyrų **Stuartas Morrow** laikomas ir moterų soroptimisčių klubų organizatoriumi.
- **Pirmas soroptimisčių klubas įkurtas 1921 m. Kalifornijoje (JAV), Alamedos apygardoje**, jo veikloje dalyvavo daugiau negu 80 įvairių profesijų moterų iš **Oklando** miesto ir jo apylinkių.
- Vardas **Soroptimist** kilo iš lotynų kalbos **soror**, reiškiančio seserį, o **optima** – geriausia.
- Pirmąja prezidente buvo **Violet Richardson-Ward (1888-1979)**.
- 1928 m. pirmasis klubas pakeitė pavadinimą į **SI Oakland**.
- Klubas susitikdavo kas savaitę, diskutuodavo, klausydavo pranešėjų įvairiais pasauliui aktualiais klausimais, kurie turėjo plėsti narių akiratį, organizavo kovą su ligomis, nusikaltimais ir smurtu

- Pirmasis soroptimisčių projektas buvo „Išgelbėti sekvojas“ („Išsaugokime raudonuosius miškus“) – didžiulius senovinius medžius, kurie buvo kertami.
- Klubas, pasitelkęs lobizmą, paveikė įstatymų leidžiamąją valdžią, tuo pelnydamas visuomenės paramą.
- Dėl to didžioji miško dalis buvo palikta kaip saugoma žemė, kuri egzistuoja iki šiol.

- Panašus klubas buvo įkurtas ir Didžiojoje Britanijoje, o **čia pirmuoju projektu buvo siekiama susidraugauti su merginomis, kurios neturėjo mamų, taip pat buvo siekiama paremti vietinę vaikų organizaciją, kuri organizavo mokyklą po atviru dangumi.**
- Nepaisant JAV ir Didžiosios Britanijos klubų veiklos panašumų, nė vienas iš jų nežinojo apie kitą.
- Vienas apie kitą nežinant pradėjo kurtis panašūs klubai ir kituose miestuose, taigi, buvo pasėta tokių klubų sėkla – pradėjo formuotis pasaulinė narystė.
- **1928 m. buvo įkurtas Amerikos ir Europos federacijų fondas, siekiant užtikrinti ryšį tarp federacijų sukurta Tarptautinė soroptimisčių asociacija.**

- 1924 m. **Suzanne Noël** įkūrė Paryžiaus Tarptautinį soroptimisčių klubą - pirmąjį soroptimisčių klubą Europoje.
- Paskaitų metu dėstydama profesines žinias ji kartu skleidė ir soroptimisčių koncepciją, paskatinusią steigti klubus visoje Europoje. Vėliau Noël tapo pirmąja Europos federacijos prezidente.

Suzanne Blanche Gros Noël (1878 – 1954), taip pat žinoma kaip **Madame Noël**, buvo prancūzų plastikos chirurgė ir pirmoji moteris plastikos chirurgė pasaulyje.

- **1946 m.** soroptimistės surengė priėmimą Jungtinių tautų konferencijų delegatams, tarp kurių buvo Eleanor Roosevelt.
- **1948 m.** Tarptautinei soroptimisčių asociacijai buvo suteiktas UNESCO konsultanto statusas.
- Asociacijai **1950 m.** suteiktas ECOSOC (Jungtinių Tautų Ekonomikos ir socialinių reikalų taryba) C kategorijos konsultacinis statusas.
- **1952 m.** buvo įkurtas **Soroptimist International valdymo organas**, toks, koks yra ir dabar.
- **1966 m.** UNICEF suteikė Soroptimist International konsultacinį statusą dėl projektų vaikams.
- **1975 m.** soroptimistės dalyvavo pirmojoje Jungtinių tautų organizuotoje pasaulinėje moterų konferencijoje, kuri vyko Meksiko mieste.

Nuo pat pirmojo soroptimisčių klubo įkūrimo 1921 m. Oklande, Kalifornijoje, *Soroptimist International* (**SI**) siekė per švietimą **pakeisti moterų ir mergaičių gyvenimą visame pasaulyje**, užtikrinti, kad moterys ir merginos turėtų vienodą balsą kuriant stiprias ir taikias bendruomenes dabar ir ateityje.

Siew Yong Gnanalingam

Malaizija

„... Sieksiu gelbėti mūsų planetą,
gelbėti savo moteris ir merginas nuo
skausmo ir kančios,
ateities kartoms suteikti švaresnę,
šviesesnę ir saugesnę ateitį“.

SOROPTIMIST INTERNATIONAL OF EUROPE (SIE)

Europos soroptimisčių federacija

SOROPTIMIST
INTERNATIONAL
OF EUROPE
A global voice for women

MEMBER LOGIN

FR EN

ABOUT US ▾

AREAS OF FOCUS ▾

WHAT WE DO ▾

SOROPTIMIST SPACE ▾

NEWS & MEDIA

DONATE

Soroptimists **improve the lives**
of women and girls in more
than **40 countries**

About us / Who we are

- Šiandien **Europos Soroptimisčių federacija yra didžiausia iš penkių Pasaulinės soroptimisčių organizacijos federacijų.**
- Ją sudaro apie **29,8 tūkst.** moterų Europoje, Vidurio Rytuose ir Karibų jūros regione.
- Nacionalinės Europos Soroptimisčių sąjungos ir klubai kasmet inicijuoja, remia, finansuoja ir įgyvendina gerokai daugiau nei **4000** projektų už milijonus eurų.
- Mūsų nariai dirba savo bendruomenėse ir už jos ribų, kad suteiktų konkrečią ir praktinę pagalbą moterims ir mergaitėms.

- **Vizija**

Moterys ir merginos išnaudos savo individualų ir kolektyvinį potencialą, įgyvendins siekius ir turės vienodą balsą kuriant stiprias, taikias bendruomenes visame pasaulyje.

- **Misija**

Soroptimistės keičia moterų ir mergaičių gyvenimą ir statusą ugdydami, suteikdami galių ir sudarydami galimybes joms atsiskleisti.

- **Principai**

Siekti:

- ✓ Moterų statuso pakėlimo
- ✓ Aukštų etikos standartų
- ✓ Vienodų žmogaus teisių visiems
- ✓ Teisingumo ir taikos skatinant tarptautinį supratimą ir gerą valią
- ✓ Darnaus vystymosi

Veiklos sritys

- **Skatinimas siekti aukštesnio išsilavinimo** – suteikia moterims ir vaikams galimybę mokytis visą gyvenimą. SIE įgyvendina tūkstančius projektų, kurie tęsia mokymąsi arba suteikia profesinį mokymą. Per vienerius metus SIE skiria apie 1600 stipendijų moterims ir merginoms.
- **Moterų įgalinimas** – SIE padeda moterims ir mergaitėms įgyti išsilavinimą ir praktinių įgūdžių, reikalingų norint patekti į darbo rinką ir tapti ekonomiškai nepriklausomomis.
- **Kova prieš smurtą prieš moteris** - SIE veikia kaip moterų ir merginų gynėjai vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu. Pastangos apima prieglaudų kūrimą, pagalbą smurto aukoms, konsultavimo paslaugų teikimą, lobizmą siekiant patobulinti prevencines programas ir politiką bei informavimą apie šią problemą.
- **Sveikata ir maisto sauga** – dalyvauja ligoninių statybos ir atnaujinimo projektuose, rūpinasi medicinos reikmenų tiekimu, slaugytojų / akušerių mokymu, tyrimų kokybe ir daug kitų veiklų, atsižvelgiant į moterų poreikius įvairiose bendruomenėse.
- **Tvarumas** - inicijuoja projektus, kurie gerina aplinką, tenkina moterų ir mergaičių poreikius jų bendruomenėse, mažina klimato kaitos padarinius ir teikia pagalbą po stichinių ar žmogaus sukeltų nelaimių.

- Pirmąjį soroptimisčių klubą Europoje 1924 m. įkūrė dr. **Suzanne Noël**
- Vėliau Noël tapo pirmąja Europos federacijos prezidente.

Suzanne Blanche Gros Noël (1878 – 1954), taip pat žinoma kaip **Madame Noël**, buvo prancūzų plastikos chirurgė ir pirmoji moteris plastikos chirurgė pasaulyje.

- Europos soroptimisčių federacija šiuo metu vienija **1146 klubus**.
- Jei šalis turi penkis ar daugiau klubų ir bent 100 narių, ji gali steigti sąjungą.
- Europos federaciją šiuo metu sudaro **21 sąjunga**.

SIE Kontaktai

Soroptimist International of Europe
Avenue Jules-Crosnier 16
1206 Geneva, Switzerland

Hafdís Karlsdóttir

SI Kópavogur, Iceland

Member since 1989

Iš prezidentės laiško „Pasaulinės 16 dienų prieš smurtą prieš moteris“ ir artėjančių švenčių proga:

„... Ačiū už viską, ką padarėte, ir už viltį, kurią įkvėpėte. Eikime į priekį su dėkingumu, šypsena ir nepajudinamu tikėjimu, kad kartu galime pakeisti pasaulį.“

LIETUVOS SOROPTIMISČIŲ KLUBŲ SAJUNGA

LIETUVOS SOROPTIMISČIŲ KLUBŲ SAJUNGA

- Tarptautinis Soroptimisčių judėjimas Lietuvoje buvo užfiksuotas 1939 m., deja II pasaulinis karas nutraukė šio judėjimo veiklą.
- Tik 1991 m. **Vilija Pažemeckienė** (Kauno klubo narė), grįžusi iš JAV, subūrė vienminčių moterų ratelį ir 1992 m. Kaune pagal visas taisykles buvo užregistruotas Tarptautinis soroptimisčių klubas.
- Toliau klubų kūrimas ir steigimas vyko greitai, buvo užregistruoti klubai Vilniuje, Tauragėje, Šilutėje, Panevėžyje ir kituose Lietuvos miestuose.
- **Kai Lietuvoje jau buvo įregistruoti 5 klubai, 1996 m. buvo įkurta Lietuvos Soroptimisčių Klubų Sąjunga.**
- Šiuo metu Lietuvoje veikia 7 klubai.

VILNIAUS SENAMIESČIO SOROPTIMOS KLUBAS

VILNIAUS SENAMIESČIO SOROPTIMOS KLUBAS

Vilniaus senamiesčio Soroptimos klubo įkūrėja (1991 m.) ir pirmoji prezidentė, architektė **Gražina Tulevičienė**

- Iš pradžių klubas veikė kaip pavienis klubas, o 1995 m. spalio 20 d. buvo inauguruotas į Tarptautinės soroptimisčių organizacijos Europos federaciją.
- **Rekomendaciją teikė ir krikštamotėmis tapo Oslo Nordstrando (Norvegija) soroptimisčių klubas.**
- Norvegės konsultavo, rėmė ir mokė vilnietes soroptimistinių veiklų.

ŽMOGAUS TEISĖS

ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMAS

Kiekvienais metais SI remia kampaniją „**16 kovos su smurtu prieš moteris ir mergaites diena**“, kuria siekiama nutraukti smurtą prieš moteris ir merginas. **1991 m.** ją inicijavo pirmasis **Moterų pasaulinės lyderystės institutas**, kuriam vadovauja **Moterų pasaulinės lyderystės centras (CWGL)**, Rutgers (JAV) universitete. Nuo 1991 m. kampanijoje dalyvavo daugiau nei 6000 organizacijų iš maždaug 187 šalių.

Kampanija prasideda lapkričio 25 d. ir tęsiasi iki gruodžio 10 d.:

- **Lapkričio 25 d.** - *Tarptautinė smurto prieš moteris panaikinimo diena / Baltojo kaspino diena,*
- **Gruodžio 10-ta d.** - *Tarptautinė žmogaus teisių diena ir Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos metinės / [Tarptautinės Soroptimisčių organizacijos įkūrimo diena.](#)*

16 aktyvizmo dienų prieš smurtą prieš moteris

Tarptautinė konferencija

KARO TRAUMA IR MOTERŲ ŽMOGAUS TEISIŲ APSAUGA

Moterų žmogaus teisės Lietuvoje 2024

2024 m. gruodžio 2 d.

Konferencija „Karo trauma ir moterų žmogaus teisių apsauga: Moterų žmogaus teisės Lietuvoje 2024“, 2024-12-02 d.

Renginio atidarymas, sveikinimo žodis

- Laurynas ŠEDVYDIS, Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas
- Prof. dr. **Dainius ŽALIMAS**, Europos Parlamento Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto (FEMM) vicepirmininkas
- **Agnė BILOTAITĖ**, Seimo Moterų parlamentinės grupės vadovė, Vidaus reikalų ministrė
- Inga RUGINIENĖ, Seimo Žmogaus teisių komiteto narė

KOPŽI – kovos su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu centras

Konferencija skirta dviems temoms: **karo pabėgėlių ir moterų teisėms Lietuvoje.**

- **Karo tema:** rusų nacizmas, tarptautinės tvarkos neigimas, moterų karo pabėgėlių išnaudojimas – daugelyje šalių, tarp jų ir Lietuvoje.
- **Moterų teisės Lietuvoje:** neratifikuota *Stambulo konvencija* (ES tik 5 šalys nėra ratifikavusios); tam priešinasi naujasis premjeras, prezidentas ir katalikų bažnyčia; vienas iš argumentų – neva bus įteisinta 3-ia lytis.
- Be to:
  - ES nėra oficialios išžagavimo sąvokos;
  - nepakankamai apibrėžta teisė į saugų abortą

STAMBULO KONVENCIJA

Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo

Keturi kertiniai konvencijos stulpai:

- PREVENCIJA
- APSAUGA IR PAGALBA
- BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS
- SUDERINTAS INSTITUCIJŲ VEIKIMAS

PREVENCIJA

- Skatinti žiniasklaidą ir privatų sektorių nustatyti standartus
- Sąmoningumo didinimo kampanijos
- Švietimas apie pagarbius santykius, moterų ir vyrų lygybę
- Šalinti lyčių vaidmenų stereotipus
- Skatinti moterų įgalinimą
- Vyrų ir berniukų vaidmuo
- Specialistų mokymai

APSAUGA IR PAGALBA

- Informavimas apie savo teises
- Specializuota pagalba
- Regioniniai ir tarptautiniai apskundimo mechanizmai
- Prieglaudos
- Išprievartavimo ir seksualinio smurto pagalbos centrai
- Pranešimai apie smurtą kompetetingoms institucijoms
- Skubios apsaugos orderis
- Apsaugos priemonės
- Vaikų globa ir saugus lankymo teisių užtikrinimas
- Nemokamos pagalbos telefono linijos 24/7
- Vaikų liudytojų teisės ir poreikiai

BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

Stambulo konvenciją ratifikavusi šalis turės imtis šių priemonių:

Teisėsaugos ir teisminiai procesai:

- Atgrasančios sankcijos smurtautojams
- Efektyvus viešasis kaltinimas
- Sunkinamosios aplinkybės
- Teisės aktai, kriminalizuojantys smurtą prieš moteris
- Efektyvi policijos intervencija
- Vaikų, nukentėjusiųjų ir liudytojų teisių apsauga
- Koordinuotas rizikos vertinimas
- **Jokio aukos kaltinimo!**
- Aukos teisė į privatumą
- Aukos teisė į informaciją ir pagalbą
- Auka apsauga ikiteisminio tyrimo ir teisminių procesų metu

SUDERINTAS INSTITUCIJŲ VEIKIMAS

Stambulo konvenciją ratifikavusi šalis turės imtis šių veiksmų:

- Tarpinstitucinis bendradarbiavimas
- Pilietinės visuomenės ir NVO svarbos įtvirtinimas
- Veiksmų koordinavimas ir Stambulo konvencijos įgyvendinimo stebėseną
- Žmogaus teisių diskursu grįstos politikos įgyvendinimas
- Visuomenės atsakas į smurtą prieš moteris
- Politikos įgyvendinimo priemonių ir pagalbos finansavimas
- Kokybiški įstatymai ir lyčiai jautri politika
- Tyrimai ir duomenų rinkimas

Agnė Bilotaitė, Vidaus reikalų ministrė

- 21-mame amžiuje kalbama apie smurtą prieš moteris – GĖDA!

Bet:

- Seksualinių nusikaltimų nemažėja,
- Artimoje aplinkoje įvykdytų nusikaltimų prieš moteris nemažėja, jų Lietuvoje registruojama apie 4000 /mėn.
- Registruojami nusikaltimai, daugiausiai – seksualiniai – prieš karo pabėgėles moteris.

Priemonės:

- Įkurta smurto aukų registracijos sistema, jai skirta 300,0 tūkst. Eur finansavimas
- Aukų registracijos centras vadovauja policijos pareigūnai
- Patvirtintas 3-ias smurto prieš aukas prevencijos planas
- Įkurta parlamentinė grupė, kuri sieks apginti karo pabėgėles.

Išvada: visi matome dramblį kambaryje, bet apie jį nepatogu kalbėti!

Moterų teisės = žmogaus teisės

Situacija Lietuvoje nesikeičia, priešingai – padėtis blogėja: 25,2 proc. moterų patiria fizinį ir seksualinį smurtą, dažniausiai – 45-74 m. amžiaus.

- Fizinį smurtą patiria 15 proc. (ES vidurkis – 13,7 proc.)
- Seksualinį smurtą – 10,2 proc. (ES – 17,2 proc.)
- Fizinį ir seksualinį – 25,2 proc. (ES – 25,2 proc.)

Lietuvoje 1 iš 3 moterų per gyvenimą patiria partnerio smurtą (LT - 30,7 proc., ES- 31,8 proc.).

Iš jų:

- **Labai dažnai – 22,4 proc.,**
- **Dažnai – 56,5 proc.**
- **Nelabai dažnai – 13,5 proc.**

Apie smurtą jos praneša:

- **Artimiems žmonėms – 67,3 proc. (ES- 65 proc.)**
- **Policijai – 20,1 proc. (ES – 20,5)**
- **Sveikatos priežiūros specialistams – 6,4 proc. (ES – 5 proc.)**
- **Pagalbos tarnyboms – 5,3 proc. (ES – 13,9 proc.)**

IŠVADA: Pagalbos tarnybos turi per mažą autoritetą.

PRANEŠIMAI: Kristina Mišinienė, Kovos su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu centras (turi centrą Ukrainos moterims, patyrusioms seksualinį smurtą)

Apie Ukrainos karą: dieną aukojame jų ginklams, vakare perkame jų moteris.

Klesti ukrainiečių prostitucija Lietuvoje, **po 2022 m. dramatiškai išaugo ukrainiečių prostitučių skaičius**. Viena moteris išlaiko 10-15 šeimos narių Ukrainoje. Dalis jų žinojo, kuo užsiims, dalis buvo apgautos.

PROBLEMA: Oficialiai yra iškelta tik 1 prostitucijos byla vakarų Lietuvoje. Prostitucija nėra kriminalinis nusikaltimas - baudžiama tik administracine tvarka – BAUDA.....

Kas perka ukrainietes – mūsų vyrai, jos pigios..... Adresai randami socialiniuose tinkluose.

**Jei prostitutė nori laikyti save auka, ji turi nurodyti sutenerius, o tai nėra paprasta....
Suteneris prostitutes vežioja po pasaulį – tarptautinis tinklas.**

SRITIS NESUTVARKYTA, teisėsauga beginklė. Seime ši tema nėra populiari, seimo vyrai balsuoja už prostitučių baudimą.

Ukrainietės tyli, jos kantrios, nemoka kalbos, be to – reikia pinigų....

- 2023 m. liepą pradėjo veikti smurto orderis - artimoje aplinkoje pavojų keliantis asmuo 15 dienų laikotarpiui įpareigojamas laikinai išsikelti iš gyvenamosios vietos, jeigu jis gyvena su smurto artimoje aplinkoje patyrusiu asmeniu.
- **Per pirmuosius orderio veikimo metus skirta 20 tūkst. orderių.**
- 2023-07-01 – 2023-12-31 d. apkaltinamųjų nuosprendžių dėl smurto šeimoje buvo priimta 606, iš jų – 548 vyrams ir 58 moterims
- Smurto formos: fizinis, seksualinis, psichologinis, emocinis, finansinis, socialinis, **institucinis.**
  - **2023 m. lapkričio mėn. įkurtas institucinio smurto prevencijos ir identifikavimo centras**

Institucinis smurtas – struktūrinių valdžios jėgų pozicija prieš paslaugų gavėją.

Institucinį smurtą lemia:

- Valstybės ar savivaldybių darbuotojų kompetencijos stoka,
- Empatijos trūkumas,
- Stereotipai.

Itin stipriai institucinis smurtas pasireiškia santykiyje tarp moters ir Vaiko teisių apsaugos specialistų, atliekančių vaiko situacijos vertinimą ir Atvejo vadybą organizuojančių darbuotojų.

Tai vienas iš aspektų, dėl ko Lietuva yra apkaltinta dėl kompetencijos trūkumo, kad tinkamai būtų įgyvendintos moterų žmogaus teisės valstybėje.

Visuomenės požiūris:

- **Net 43 proc.** respondentų mano, kad jei moteris patiria seksualinį smurtą, tai ji yra apsvaigusi ir **pati atsakinga už tai**.
- **30 proc.** respondentų mano, kad moterys išsigalvoja arba perdeda pareiškimus apie seksualinį smurtą.

Esame vieni labiausių linkusių į aukų kaltinimą ir smurto pateisinimą, netikime aukomis. Tai viena svarbiausių priežasčių, kodėl smurtą patyrusios moterys nedrįsta kreiptis pagalbos.

KVIEČIAME Į KASMETINĮ 10-ĄJĮ FORUMĄ – KONFERENCIJĄ

TARPTAUTINEI ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMO DIENAI

„ŽMOGAUS TEISIŲ RELIATYVUMAS SOCIALINĖJE IR KULTŪRINĖJE ERDVĖJE“

RENGINYS SKIRTAS LYGYBEI IR ĮTRAUKČIAI UNIVERSITETUOSE

2024 M. GRUODŽIO 6 D. 11:30-14:00

VDU SENATO SALĖ (DAUKANTO G. 28, KAUNAS) IR NUOTOLIU:

[HTTPS://LIEDM.ZOOM.US/J/97360437110](https://liedm.zoom.us/j/97360437110)

PROGRAMA

11:30-12:00	Registracija / pasitikimo kava Itin gabių mokinių ugdymo programos projekto "Lygybė. Įvairovė. Įtrauktis" (vadovė doc. dr. Ramunė Jakštienė) rezultatų (plakatų) pristatymas
12:00-12:05	Forumo – konferencijos atidarymas MRU Viešojo saugumo akademijos Dekanas dr. Mantas Bileišis ir Prodekanė mokslui ir projektinei veiklai prof. dr. Aurelija Pūraitė
12:05-12:35	Prof. dr. Virginija Jurėnienė (VU Kauno fakulteto Socialinių mokslų ir taikomosios informatikos institutas) Moterų mokslininkų visuomenės iniciatyvos. Ar tai naudinga universitetui?
12:35-12:55	Laura Lapinskė (VDU Lygių galimybių koordinatore)

KONFERENCIJA

TARPTAUTINEI ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMO DIENAI

**„ŽMOGAUS TEISIŲ
RELIATYVUMAS SOCIALINĖJE IR
KULTŪRINĖJE ERDVĖJE“**

RENGINYS SKIRTAS LYGYBEI IR ĮTRAUKČIAI
UNIVERSITETUOSE

Sveikinimo žodžio nebuvo – sveikintojas neatvyko....

PROGRAMA

11:30–12:00	Registracija / pasitikimo kava Itin gabių mokinių ugdymo programos projekto "Lygybė. Įvairovė. Įtrauktis" (vadovė doc. dr. Ramunė Jakštienė) rezultatų (plakatų) pristatymas
12:00–12:05	Forumo – konferencijos atidarymas MRU Viešojo saugumo akademijos Dekanas dr. Mantas Bileišis ir Prodekanė mokslui ir projektinei veiklai prof. dr. Aurelija Pūraitė
12:05–12:35	Prof. dr. Virginija Jurėnienė (VU Kauno fakulteto Socialinių mokslų ir taikomosios informatikos institutas) Moterų mokslininkų visuomenės iniciatyvos. Ar tai naudinga universitetui?
12:35–12:55	Laura Lapinskė (VDU Lygių galimybių koordinatore) Lyčių lygybės ir lygių galimybių politika VDU: instituciniai ir kultūriniai pokyčiai
12:55–13:15	Karolina Motiejūnaitė (Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) Lyčių lygybės situacija Lietuvoje – iššūkiai ir pasiekimai
13:15–13:35	Doc. dr. Ramunė Jakštienė (MRU Viešojo saugumo akademija) Universitetų bendruomenės įgalinimas užtikrinant žmogaus teises (HELCI) (Empowering University Communities to Ensure Human Rights)
13:35–13:55	Doc. dr. Inga Juknytė-Petreikienė (MRU Akademinų reikalų centro vadovė) Įtrauktųjų universitetų ir nediskriminacijos vadovas ir gairės (HELCI) (The Manual and Roadmap for Inclusive Universities and Non-Discrimination)
13:55–14:00	Forumo – konferencijos apibendrinimas MRU VSA Prodekanė mokslui ir projektinei veiklai prof. dr. Aurelija Pūraitė, MRU VSA BSKI direktorė, NVO Lietuvos SKS viceprezidentė prof. dr. Rūta Adamonienė

Renginys finansuojamas: projekto HELCI – Aukštojo mokslo mokymosi bendruomenės įtraukčiai (Higher Education Learning Community for Inclusion), Nr. 2021-1-ES01-KA220-HED-000023320

Partneriai

Kauno
fakultetas

Informacinės platformos

<https://www.mruni.eu/>
<https://vdu.lt/>
<https://www.knf.vu.lt/>
<http://www.soroptimist.it/>

Prof. dr. Virginija Jurėnienė (VU Kauno fakulteto Socialinių mokslų ir taikomosios informatikos institutas)

- Nepriklausomybės pradžioje vyrai nesišavėjo moterimis moksle.....
- Atkurta Lietuvos baigusių aukštąjį mokslą moterų sąjunga pavadinta Lietuvos universitetų moterų asociacija plėtė veiklą Lietuvoje.
- Veiklos pagrindas – šviečiamoji veikla ir moksliniai tyrimai.
- 1991 m. **M.A. Pavilionienės** iniciatyva įkurta Lietuvos universitetų moterų asociacija (LUMA).
Prezidentė M.A. Pavilionienė.

M.A. Pavilionienė: „Susirinkimo dalyvės pasveikino VU universiteto rektorius Rolandas Pavilionis, pažadėjęs remti LUMA veiklą. Jis žodį tęsė: atrėmė Senato pašaipas, kai svarstė Moterų studijų centro (MSC) steigimo galimybę VU, suteikė Centrai ir LUMOS veiklai nuostabią salę paskaitoms ir bibliotekai, rėmė feministinio žurnalo „Feminizmas, visuomenė, kultūra“ leidimą. Atėjus naujam rektoriui viskas pasikeitė – Centras ir Moterų studijų biblioteka buvo iškelta į Baltupius, nutrauktas žurnalo finansavimas“.

- 1992 m. rugpjūčio 24 d. atkurta LUMA narystė Tarptautinėje universitetų moterų federacijoje.

Procesas pajudėjo:

- 1992 m. Vilniaus universiteto Moterų studijų centras.
- 1993 m. Kauno technologijos universiteto Moterų studijų centras.
- 1997 m. Šiaulių universiteto „Moterų studijų centras“, vėliau – Lyčių studijų mokslo centras
- 1998 m. Klaipėdos universiteto „Moterų studijų centras“

Visi šie centrai sprendė šiek tiek skirtingus klausimus: lyčių nelygybės, pagyvenusių moterų, ekologines ir pan. problemas.

- ***Moteryų studijų centrai***, vėliau pavadinti ***Lyčių tyrimo centrais***, vykdė akademinę ir mokslinę veiklą, tačiau palaipsniui atsiskyrė nuo LUMA ir pradėjo vystytis savarankiškai.
- Centrai vykdė akademinę ir mokslinę veiklą, **darydami tiesioginį poveikį** universitetų kuriamoms įvairovės ir lygių galimybių strategijoms ir **valstybės kuriamiems įstatymams – *Šeimos politikos, Lygių galimybių, Smurto artimoje aplinkoje ir kt.***
- Dabar centrų veikla prigesusi, nors jie yra gyvi.

Šią konferenciją organizuoja universitetai ir **Lietuvos soroptimisčių Sąjunga.**

Žmonija matys tiek pažangos tiek, kiek universitetai jos matys.

Iššūkiai, su kuriais susiduria moterys:

- **Sektorių segregacija** (24 proc. vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumų yra susiję su su dideliu moterų skaičiumi santykinai mažai apmokamuose sektoriuose)
- **Neapmokama moterų darbo dalis** (moterys daugiau laiko praleidžia atlikdamos neapmokamus darbus – įvairūs pasirengimai ir pan.)
- **Stiklinės lubos** (mažiau nei 1/10 moterų yra vadovaujančiose pozicijose; pvz.: dėl to vyrai vadybininkai uždirba 23 proc. daugiau))
- **Darbo užmokesčio diskriminacija** (kai kur dėl neaiškių priežasčių moterys uždirba mažiau...)
- **Motinstės baismė** (Moterys moksle labiausiai nuvertinamos dėl galimos ar esamos motinstės).
- **Patiriamas smurtas artimoje aplinkoje** (2023 m. nužudyta 17 moterų artimoje aplinkoje)

Iššūkliai, su kuriais susiduria vyrai:

- **Smurtinis elgesys** (iš visų užregistruotų atvejų 2024 m. 01-10 mėn. smurtinį pavojų artimoje aplinke keliančių vyrų buvo 85.2 proc. (daugiausia 30-49 m. amžiaus))
- **Psichikos sveikatos sunkumai** (2023 m. nusižudė 445 vyrai)
- **Rizikingas elgesys** (narkotikai, alkoholis ir pan.)
- **Stereotipų pinklės** (manoma, kad vyrams karjera turi būti svarbiau negu vaikai...)
- **Mažesnis vyrų reprezentavimas humanitariniuose moksluose** (sritis stipriai feminizuota)

Komentarai:

- Reikia pasidžiaugti tuo, ką turime, pasaulyje daug šalių, kurios ir to neturi.
- Lietuva Europos sąjungoje pagal moterų teisių gynimo duomenis yra 17-toje vietoje, o prieš porą metų buvome 20-toje...

Bet:

**šiandien grįžusi iš darbo naktį zuikučio kostiumą
siūsiu aš, nors rytoj į šventę eisime abu...**

Dear sisters in Vilnius!

Hereby we will send you our warmest season greetings! We hope all of you are well even the word is so confused. We can only hope for a better time!

I hope one of you have time to write and to tell us how you are in the club. Unfortunately I have lost the most email addresses. We really want to have a project together. At least one friendshipweek together in my summerhouse! We had so wonderful time together 25 years ago!

Attached you find our annual report from this year We have now 30 sisters and we are very activ.

We all wish you a lovely wintertime!

With warm greetings
Marianne

Děkoju už kantrybę!

